

N:o 23.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående aflöningsstat för tjänstepersonalen vid folkskolelärares pensionsinrättning m. m.; gifven Stockholms slott den 31 december 1887.

Med anledning af framställning, gjord af direktionen öfver folkskolelärares pensionsinrättning, hvilken direktion jemväl handhar förvaltningen af folkskolelärares enke- och pupillkassa samt lärares vid elementarläroverken enke- och pupillkassa, vill Kongl. Maj:t, under åberopande af hvad bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden innehåller, härmed föreslå Riksdagen

att godkänna den i statsrådsprotokollet intagna aflöningsstat för den vid nämnda tre kassor anställda personal, att jemte de till aflöningsstaten hörande bestämmelser tillämpas från och med år 1889;

att medgifva, att för nämnda stats tillämpning må af folkskolelärares pensionsinrättnings tillgångar användas från och med år 1889 högst 2,000 kronor årligen utöfver hvad till förvaltningskostnaders bestridande redan är från pensionsinrättningen anvisadt;

att medgifva, att de vid dessa kassor anstälde tjänstemän och vaktmästare må, på i statsrådsprotokollet angifna vilkor, undfå pension från folkskolelärares pensionsinrättning till belopp motsvarande deras lön;

att, för beredande af sådan pension, det såsom bidrag till folkskolelärares pensionering för närvarande utgående belopp, 356,500 kronor, må höjas till 357,427 kronor, eller med 927 kronor;

att medgifva, att för pensionering af afliden tienstinnehafvares eller pensionärs enka och barn må, under iakttagande af i statsrådsprotokollet omförmälda vilkor, tillämpas föreskrifterna i gällande reglemente för lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa; samt

att, för beredande af sistnämnda pension, det såsom bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. för närvarande utgående belopp, 68,471 kronor, må höjas till 68,816 kronor, eller med 345 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

C. G. Hammar skjöld.

*Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 31
december 1887.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern THEMPTANDER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
VON KRUSENSTJERNA,
friherre TAMM,
friherre PEYRON.

Departementschefen, statsrådet Hammarskjöld, anförde härefter vidare:
»Direktionen öfver folkskolelärarnes pensionsinrättning, som tillika
har sig ombetrodd förvaltningen af folkskolelärarnes enke- och pupillkassa
samt lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa, har i under-
dånig skrifvelse den 27 september 1887 hos Eders Kongl. Maj:t gjort framställ-
ning *dels* om vissa ändringar i aflöningen åt de för dessa kassors förvalt-
ning anställde tjänstemän och vaktmästare m. m., *dels ock* om beredande
af pensionsrätt så väl för desse tjänstinnehafvare som för deras enkor
och barn.

Enligt nu gällande bestämmelser, meddelade, i hvad de afse folkskolelärares pensionsinrättning samt folkskolelärares enke- och pupillkassa, den 15 oktober 1875 och, i hvad de afse elementarlärares enke- och pupillkassa, den 20 december 1878, utgå:

	från folkskolelä- rarnes pensions- inrättning samt folkskolelärar- nes enke- och pupillkassa	från elementar- lärares enke- och pupillkassa	Sum a
	kronor	kronor	kronor
1) Årliga arfvoden till:			
direktionens ordförande	1,000: —	500: —	1,500: —
två direktionsledamöter tillhopa	1,600: —	800: —	2,400: —
kamreraren	4,000: —	1,500: —	5,500: —
sekreteraren och ombudsmannen.....	1,200: —	600: —	1,800: —
kassören och bokhållaren	2,500: —	500: —	3,000: —
vaktmästaren	700: —	100: —	800: —
(åtnjuter tillika förmånen af fri bostad och vedbrand).			
2) Årliga förvaltningskostna- der, hyra för embetslokal, skrifma- terialier, ved, ljus, extra biträden, renskrifning m. m.....	2,000: —	1,000: —	3,000: —
Summa	13,000: —	5,000: —	18,000: —

De anslag, som till förvaltningsutgifternas bestridande äro af Riksdagen anvisade, utgöra:

för folkskolelärares pensionsinrättning: räntan å pensionsinrättningens till 200,000 kronor beräknade grundkapital å 5 procent ...	kr. 10,000: —
för folkskolelärares enke- och pupillkassa: ett i årsan- slaget till kassan, 63,500 kronor, ingående belopp af »	3,000: —
för lärares vid elementarläroverken enke- och pupill- kassa: likaledes i årsanslaget, 68,471 kronor, ingående »	5,000: —
eller tillsammans	kr. 18,000: —

Direktionen, som redan vid ett föregående tillfälle fäst Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derå, att, i följd af de alltjemt ökade göromålen inom kassorna, en tillökning i förvaltningsanslaget snart blefve erforderlig,

har i ofvanberörda skrifvelse anhållit, att, utöfver nämnda 18,000 kronor, ett belopp af 2,000 kronor årligen måtte få användas till förvaltningsutgifternas bestridande.

Till stöd för denna framställning har direktionen för att ådagalägga göromålens tillväxt meddelat, att under tiden från år 1879, då senast fastställda aflöningsstat började tillämpas, till och med år 1886:

delegarnes antal i de tre kassorna ökats från 7,818 till 9,833 eller med 38,8 procent;

pensionärernas antal från 665 till 1,214 eller med 82,3 procent;

de årliga pensioneringssummorna från 241,176 kronor 50 öre till 447,759 kronor 21 öre eller med 85,6 procent; samt

fondernas belopp från 3,309,371 kronor 24 öre till 8,219,744 kronor 82 öre eller med 148,3 procent.

Vidare har direktionen gjort en jämförelse mellan ifrågavarande tre kassor och andra till samma slag hänförliga anstalter, nemligen arméns pensionskassa och civilstatens pensionsinrättning i förening med de till båda dessa anstalter hörande enke- och pupillkassor samt presterskapets enke- och pupillkassa. Under hänvisande till särskilda för ändamålet upprättade tablåer har direktionen i detta afseende hufvudsakligen anført:

att antalet delegare uti ifrågavarande tre kassor vore icke oväsentligt större än i arméns kassor, mera än dubbelt så stort som i civilstatens och nära fyra gånger så stort som i presterskapets kassa;

att pensionärernas antal vore mindre uti ifrågavarande tre kassor än i arméns och civilstatens kassor, men ungefär tre gånger så stort som i presterskapets enke- och pupillkassa;

att det årligen utgående pensionsbeloppet visserligen uti ifrågavarande tre kassor vore betydligt mindre än i arméns kassor och med omkring 50,000 kronor understege det från civilstatens kassor utgående, men deremot ungefär tre gånger öfverstege det från presterskapets kassor utgående beloppet;

att fonderna i civilstatens kassor öfversköte ifrågavarande tre kassors fonder med omkring en million kronor, men att hvardera af de båda andra inrättningarnas fonder understege sistnämnda tre kassors fonder med omkring två millioner kronor;

att deremot förvaltningskostnaderna — oberäknadt arfvodena till direktionernas ordförande och ledamöter samt utgifterna för expenser — utgjorde för arméns kassor 28,100 kronor, för civilstatens 24,500 kronor,

för presterskapets enke- och pupillkassa 12,800 kronor samt för ifråga-
varande tre kassor endast 12,500 kronor.

På grund af dessa förhållanden ansåge direktionen det vara tillräckligt
ådagalagdt, att den föreslagna förhöjningen, 2,000 kronor, vore af behof
och billighet påkallad.

Beträffande användningen af detta belopp har direktionen hemställt,
att de vid ifrågavarande tre kassor anstälde tjänstemän måtte tilldelas hvar
och en ett *ålderstillägg* efter fem års tjenstgöring i graden, nemligen:
kamreraren samt kassören och bokhållaren hvardera ett

å 500 kronor eller tillhoppa	1,000: —	och
sekreteraren och ombudsmannen ett å	200: —	samt
att anslaget till expenser m. m. måtte förhöjas med	800: —	

Kronor 2,000: —

Såsom skäl för att låta tjänstemännen endast under form af ålders-
tillägg komma i åtjutande af löneförbättring, har direktionen åberopat icke
blott de grunder, som i allmänhet gjort denna aflöningsform lämplig och
på senare tiden beredt densamma en vidsträckt tillämpning, utan tillika
dels vigten af att, så vidt möjligt, vid sina befattningar fästa de tjänstemän,
som visat sig ega de insigter och egenskaper i öfrigt, hvilka för ett rätt
handhafvande af kassornas magtpåliggande och ansvarsfulla göromål kräf-
des, dels ock billigheten af att, då kassornas utveckling alltjemt fortginge
och dermed också tjänstemännens arbete undan för undan ökades, hvarom
ofvan nämnda fakta noggsamt bure vittne, dessas aflöning också måtte kunna
efter hand ökas.

Angående behöfligheten af den ifrågasatta förhöjningen i anslaget till
expenser m. m. med 800 kronor, hvarigenom detta anslag skulle ökas
från 3,000 till 3,800 kronor, har direktionen anfört, att utgifter af detta
slag tydligen måste växa i samma mån som inrättningarnas verksamhet
växte; att det nuvarande anslaget för öfrigt, oaktadt all sparsamhet, långt
före detta skulle varit otillräckligt, derest det icke år 1876 lyckats direk-
tionen att inköpa en välbelägen fastighet i hufvudstaden för ett sådant
pris, att direktionen ända till år 1886 kunnat genom afkastningen deraf
bereda pensionsinrättningen icke blott full ränta å det i fastigheten ned-
lagda kapital, utan derutöfver hyresfri embetslokal och vaktmästarebostad,
hvarför expensmedelsanslaget icke behöft belastas med utgift för hyra;
men att det emellertid ville synas, som skulle detta gynsamma förhållande
icke komma att fortfara, då den lokal, hvarmed pensionsinrättningen intill

senaste tid kunnat, om ock med svårighet, åtnöjas, visat sig allt mera otillräcklig och måst utvidgas, hvartill komme att nedgången i hyrorna inom hufvudstaden gifve anledning att befara, att egendomens afkastning skulle i någon mån minskas, åtminstone under den närmaste framtiden.

I fråga om beredande af medel till den afsedda förhöjningen, 2,000 kronor, har direktionen i sin ofvanomförmälda skrifvelse andragit, att tillgångar härtill funnes, så att något ytterligare anslag från statsverket icke erfordrades. Direktionen har i detta hänseende åberopat en utredning öfver folkskolelärarnes pensionsinrättnings ställning, som professorn D. G. Lindhagen den 6 Oktober 1884 afgifvit i fråga om det inflytande, som en förhöjning af minimilönen åt folkskolelärare kunde komma att utöfva på pensionsinrättningens förmåga att uppfylla sina förbindelser. Denna utredning visade nemligen, att pensionsinrättningens ställning vore sådan, att densamma, under antagande af att folkskoleläraretjensternas antal uppginge till 5,000 och inrättningens fonder kunde göras fruktbarande efter en räntefot af $4\frac{1}{2}$ procent, icke blott kunde mycket väl, utan tillökning i statsbidraget, fullgöra sina förbindelser och bestrida den ökade pensionering, som blefve en följd af lägsta delaktighetsbeloppets förhöjning från 600 till 700 kronor, utan att äfven derutöfver tillgång förefunnes för en ökning i det årliga förvaltningsbidraget för denna inrättning med 2,000 kronor, eller från 10,000 kronor till 12,000 kronor.

Vidare har direktionen erinrat, att det årliga anslag, som till en början anvisats till förvaltningskostnader vid folkskolelärarnes pensionsinrättning, varit under de första åren af pensionsinrättningens verksamhet mer än tillräckligt, så att öfverskott uppkommit, hvilka årligen lagts till inrättningens kapital; att detta öfverskott, utan beräkning af ränta, år 1876 uppgått till ett sammanräknadt belopp af 28,361 krona 36 öre; och att efter nämnda år, då folkskolelärarnes enke- och pupillkassa tillkom, allt intill de senaste åren någon, ehuru jemförelsevis mindre betydande, besparing fortfarande kunnat ega rum i de årliga förvaltningskostnaderna, hvilken besparing för åren 1876—1884 utgjort 4,439 kronor 38 öre. Detta belopp hade likaledes kommit inrättningens kapital till godo, så att oförmälda besparingar, räntor oberäknade, uppginge till 32,800 kronor 74 öre.

Då, derest ny lönestat blefve faststald för folkskolelärarnes pensionsinrättning, folkskolelärarnes enke- och pupillkassa samt elementarlärarnes enke- och pupillkassa, aflöningarna för tjenstemännen och vaktmästaren syntes böra uppföras på ordinarie stat med fördelning, enligt vanliga grun-

der, i lön och tjänstgöringspenningar och ej, såsom hittills, utgå i form af arfvoden, har direktionen afgifvit förslag till stat för dessa kassor. I hufvudsaklig öfverensstämmelse med detta förslag skulle staten lyda sålunda:

	Lön. Kronor.	Tjänstgö- ringspen- ningar. Kronor.	Summa. Kronor.	
1 ordförande och 2 ledamöter i direktio- nen, arfvoden att såsom hittills fördelas enligt Eders Kongl. Maj:ts bestämmande			3,900	
1 kamrerare	4,000	1,500	5,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kr.
1 kassör och bokhållare	2,000	1,000	3,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kr.
1 sekreterare och ombudsman	1,200	600	1,800	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kr.
1 vaktmästare	500	200	700	
(åtnjuter derjemte förmånen af fri bostad och vedbrand).				
Till extra biträden, renskrifning, ved, ljus, städning, skrifmaterialier m. m.			3,800	

Tillika har direktionen hemställt, att beträffande villkoren för åtnjutande af de nya löneförmånerna och angående rätt till semester måtte meddelas enahanda bestämmelser, som vid de på senare tider verkställda lönerogleringar blifvit i allmänhet stadgade, samt att, då tjänstemännen, enligt hittills gällande föreskrifter, kunnat endast på förordnande tillsättas, den tid de innehafvt sina befattningar måtte få räknas dem till godo såsom ordinarie tjänstetid.

Såsom förut är antydt, har direktionen i ofvan omförmälda underdåniga skrifvelse af den 27 september 1887 äfven gjort framställning om beredande af rätt till pension så väl för de vid här ifrågavarande kassor anstälde tjänstemän och vaktmästare som för deras enkor och barn. Härvid har direktionen erinrat, att en af Eders Kongl. Maj:t i detta syfte till 1886 års Riksdag aflåten proposition icke bifallits, utan blifvit med ringa röstöfvervigt i gemensamma omröstningar afslagen; att det skäl, som väsentligen föranledt detta afslag, vore, enligt hvad af riksdagsförhandlingarna syntes framgå, att söka deri, att de ifrågavarande tjänstinnehafvarnes aflöningsförmåner icke blifvit af Riksdagen pröfvade och på or-

dinarie stat uppförda, utan utginge blott såsom arfvoden, bestämda inom af Riksdagen anvisade anslag; samt att detta hinder för bifall till pensioneringen komme att undanrödjas, om den nya staten vunne godkännande.

I den proposition, som afläts till 1886 års Riksdag, föreslogs att pensioneringen af tjänstemännen och vaktmästaren skulle besörjas genom folkskolelärares pensionsinrättning, för hvilket ändamål det till samma inrättning utgående statsanslag borde höjas med 836 kronor.

Direktionen har i sitt nu till Eders Kongl. Maj:t ingifna förslag hemställt, att bemälda tjänstnehafvare måtte förklarar berättigade att, sedan de uppnått föreskrifven lefnads- och tjänstålder, komma i åtnjutande af pension å allmänna indragningsstaten, i enlighet med de i nådiga brevet den 1 juni 1877 meddelade bestämmelser.

I häröfver infordradt underdånigt utlåtande har statskontoret erinrat att, då tjänstemännen vid arméns och civilstatens pensionsinrättningar åtnjote pension från dessa inrättningars egna kassor, statskontoret ansåge, att pensionsrätt å allmänna indragningsstaten icke borde beviljas för ifrågavarande tjänstepersonal.

Efter det direktionen anbefalts att inkomma med utredning om det bidrag af statsmedel, som kunde blifva erforderligt, derest folkskolelärares pensionsinrättning komme att öfvertaga pensioneringen och statsbidrag härtill erhöles från och med år 1889, har direktionen meddelat, att, under antagande af 65 lefnads- och 35 tjänstår såsom vilkor för pensions åtnjutande samt pensionernas utbetalande qvartalsvis, det årligen från början af år 1889 utgående bidraget af statsmedel, som för ifrågavarande ändamål skulle erfordras — beräknadt efter en räntefot af $4\frac{1}{2}$ % och med tillämpning af allmänna enke- och pupillkassans mortalitetserfarenhet samt i öfrigt i öfverensstämmelse med den af professor Lindhagen för den föregående underdåniga framställningen i ämnet verkställda utredning — komme att i jernadt tal uppgå till 927 kronor.

I fråga om pensioneringen af desse tjänstnehafvares enkor och barn har direktionen återupptagit den underdåniga framställning, som föranledde Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition till 1886 års Riksdag derom, att rätt måtte medgifvas desse tjänstnehafvare att vinna delaktighet i elementarlärares enke- och pupillkassa på de grunder, som då föreslogos och af Eders Kongl. Maj:t gillades, nemligen: att för pensionering af afliden tjänstnehafvares eller pensionärs enka och barn skulle tillämpas föreskrifterna i gällande reglemente för lärares vid elementarläroverken enke- och pupillkassa, dervid kamreraren skulle anses lika med lektor, kassören

lika med annan ämneslärare samt sekreteraren och vaktmästaren lika med öfningslärare; att rättighet att vara delegare i sistnämnda kassa skulle tillkomma hvar och en af de nuvarande tjenstinnehafvarne, derest behörig anmälan om delaktighet gjordes hos direktionen inom tid, som af Eders Kongl. Maj:t bestämdes; och att skyldighet att vara delegare i nämnda kassa skulle åligga hvar och en, som framdeles blefve ordinarie innehafvare af tjenst på kassornas stat.

För åvägbringande af denna pensionering af tjenstinnehafvarnes enkor och barn skulle det i främsta rummet åligga tjenstinnehafvarne sjelfve att erlægga de i 6 § af det för lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa gällande reglemente för delegare i kassan stadgade årsafgifter eller 2 procent af den egentliga lönen jemte ålderstillägget. Hvad utöfver dessa årliga bidrag erfordras borde utgå af statsmedel, i likhet med hvad som sker för pensioneringen af bemälda lärares enkor och barn. Beträffande det af statsmedel erforderliga tillskottet, beräknades detta af direktionen i dess föregående framställning till 345 kronor årligen, på grund af en utaf professorn Lindhagen verkställd utredning. Att samma tillskott äfven nu kunde betraktas såsom tillräckligt, har direktionen ansett tydligt deraf, att, då delaktighetsbeloppen i nämnda kassa för samtliga ifrågavarande tjenstinnehafvare skulle, i händelse den föreslagna nya staten för kassorna godkändes, komma att beräknas endast efter beloppet af den deri upptagna egentliga lönen jemte ålderstillägget, enkepensionerna, enligt nu framställda förslag, skulle blifva icke oväsentligt lägre än enligt föregående framställning, nemligen för kamrerarens enka 675 kronor i stället för 825 kronor, för kassörens enka 417 kronor i stället för 500, för sekreterarens enka 280 kronor i stället för 360 samt för vaktmästarens enka 120 kronor i stället för 160, med förhöjning enligt § 25 af kassans reglemente för ett pensionsberättigadt barn med 30 procent och för två eller flere med 50 procent af den för enka bestämda pensionen.

Redan då frågan om pensionsrätt för tjenstemännen samt deras enkor och barn förra gången föredrogs inför Eders Kongl. Majt, anfördes, hurusom, när folkskolelärnarnes pensionsinrättning år 1867 började sin verksamhet och ännu under flera följande år, göromålen voro jemförelsevis föga betydande, hvadan tjenstemännen behöfde åt dem egna endast en mindre del af sin tid och hade sin hufvudsakliga både verksamhet och utkomst vid andra befattningar. I den mån dels genom folkskolelärnarnes pensionsinrättnings egen utveckling, dels genom tillkomsten af folkskolelärnarnes enke- och pupillkassa samt elementarlärnarnes enke- och pupill-

kassa göromålen både till omfång och vigt högst betydligt tillväxt, hade emellertid tjänstemännens ställning undergått en högst väsentlig förändring. Ifrån att vara endast mera tillfälliga uppdrag vid sidan af andra hade dessa tjänster, särskildt kamrerarebefattningen samt kassörs- och bokhållaretjensten, så utvecklats, att de toge den hufvudsakligaste delen af innehafvarens tid och krafter i anspråk. Enahanda vore ock förhållandet med vaktmästaren. Jag erinrade då äfven, att för de mångfaldiga förvaltningsbestyren vid dessa kassor erfordrades med nödvändighet, att den vid kassorna anställda tjänstepersonal icke ofta ombyttes, samt att ett synnerligen verksamt sätt att söka förekomma sådan vexling vore att bereda tjänstemän och betjening förmånen af pension på äldre dagar och betrygga deras efterlevande från nöd.

Detta eger fortfarande sin fulla tillämplighet, hvadan jag anser direktionens framställningar vara väl förtjenta af nådigt afseende. De för tjänstemännen och vaktmästaren föreslagna aflöningar uppgå, om ålders-tilläggen ej tagas i beräkning, till i allmänhet samma belopp som dem nu anvisade arfvoden; och mot fördelningen i lön och tjänstgöringspenningar har jag ej något att anmärka. Dessa aflöningar kunna visserligen till en början anses tillräckliga för tjänst innehafvarne, men för att förekomma ombyte af personal, med deraf följande olägenheter för kassorna, synes mig direktionens förslag om ålderstillägg välbetänkt; börande dessa utgå efter 5 års väl vitsordad tjänstgöring. Hvad direktionen i öfrigt beträffande staten anfört torde äfven kunna godkännas.

Af den utaf direktionen lemnade utredning framgår, att den för nämnda stats genomförande erforderliga förhöjning af 2,000 kronor mycket väl kan, utan statsverkets betungande och utan att rubba folkskolelära-nes pensionsinrättnings ställning, ega rum genom att af pensionsinrättnings medel årligen använda nämnda belopp utöfver hvad från pensionsinrättningen redan utgår till förvaltningskostnader. Det bör äfven beaktas att, enär större delen af dessa 2,000 kronor äro afsedda till ålderstillägg, fulla beloppet icke behöfver användas under sådana perioder, då en eller flere af personalen icke äro till ålderstillägg berättigade.

Direktionens förslag att bereda tjänstemän och betjening pensionsrätt å allmänna indragningsstaten synes mig deremot icke vara af beskaffenhet att böra bifallas, utan anser jag fortfarande, att pensioneringen bör besörjas af folkskolelära-nes pensionsinrättning, och denna inrättning för den skull beredas ökadt bidrag af statsmedel till det af direktionen uppgifna belopp. I fråga om vilkoren för pensionsrätten tillåter jag mig att upp-

repa hvad direktionen härom yttrade, då frågan förra gången var å bane, nemligen att, om det stadgades att tjänstemännen och vaktmästaren skulle för erhållande af pension hafva uppnått 65 lefnadsår och minst 35 år varit i pensionsinrättningens tjänst, det framdeles lätt kunde inträffa, att direktionen vid återbesättande af en ledig tjänst funne sig förhindrad att antaga en i öfrigt synnerligen lämplig person, enär han redan hunnit den lefnadsålder, att det behöriga antalet tjänstår ej kunde af honom uppnås förr än vid exempelvis 70 à 75 års ålder. Direktionen hemställde därför om den jemkning, att pensionsrätt för tjänstinnehafvare måtte inträda, då han vid uppnådda 65 lefnadsår varit 35 år i allmän tjänst, deraf minst 25 år i dessa anstalters tjänst. Detta af mig tillstyrkta vilkor vann ock Eders Kongl. Maj:ts godkännande.

I fråga om pensioneringen af förenämnda enkor och barn biträder jag till alla delar direktionens förslag.

Jag hemställer, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att godkänna ofvanintagna aflöningsstat, att tillämpas från och med år 1889; börande för kamreraren, kassören och bokhållaren, sekreteraren och ombudsmannen samt vaktmästaren gälla såsom vilkor för åtnjutande af de i staten angifna aflöningsförmåner:

1) att tjänsteman skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden, som framdeles kan blifva stadgad;

2) att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, tjänstens innehafvare verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, den senare utgörande en månad årligen, men skola för den tid, han eljest varit från tjänstgöring befriad, utgå till den, som tjänsten förrättat;

3) att den, som af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta, eger uppbära hela lönen; men att den, som eljest undfår ledighet för svag helsas vårdande, enskilda angelägenheter eller särskilda uppdrag, kan förpligtas att under ledigheten, utöfver sina tjänstgöringspenningar, afstå så mycket af lönen, som för tjänstens förrättande erfordras eller eljest pröfvas skäligt;

4) att vid sjukdomsfall, eller när det erfordras för beredande af semester, tjänsteman skall vara skyldig att, om han förordnas till högre befattning, densamma mot åtnjutande i förstnämnda fall af de för befattningen anslagna tjänstgöringspenningar, men eljest af deremot svarande belopp, bestrida, dock ej längre än tre månader under ett år;

5) att den i staten angifna förhöjning af lönen efter fortsatt innehafvande af samma tjänst under fem år må inträda vid början af kalen-

deråret näst efter det, då nämnda tjänstålder uppnåtts, derest innehafvaren mera än fyra år af denna tid sjelf bestridt sin eller, på grund af förordnande, annan af de i staten angifna tjänster samt blifvit för sin tjänstgöring väl vitsordad; dock att icke må afräknas den tid han åtnjutit semester; och bör löntagare tillgodoberäknas den tid, han före nämnda stats tillämpning på förordnande bestridt innehafvande tjänst;

6) att med kamrerarebefattningen icke må förenas annan tjänst å rikets, Riksdagens eller kommunens stat, ej heller annan tjänstebefattning, med mindre den finnes icke vara hinderlig för fullgörande af kamrerarebefattningen; dock att kamreraren, derest han, då staten började tillämpas, redan innehar annan tjänst, må densamma behålla, så länge den icke är för hans tjänstgöring såsom kamrerare hinderlig; samt

7) att, hvad i näst föregående punkt stadgats rörande kamrerarebefattningen jemväl skall gälla för kassören och bokhållaren, derest direktionen pröfvar sådant erforderligt.

Äfven hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att medgifva, att för ifrågavarande stats tillämpning må af folkskolelärnarnes pensionsinrättnings tillgångar användas från och med år 1889 högst 2,000 kronor årligen utöfver hvad till förvaltningskostnaders bestridande redan är från pensionsinrättningen anvisadt.

Vidare tillstyrker jag, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen *dels* att medgifva, att bemålde tjänstemän och vaktmästare må, sedan de uppnått 65 lefnadsår och under 35 år varit i allmän tjänst, deraf minst 25 år i dessa anstalters tjänst, ega att vid afskedstagandet undfå pension från folkskolelärnarnes pensionsinrättning till belopp motsvarande deras lön; börande härvid iakttagas att den, som uppnått nämnda lefnads- och tjänstålder, är förpligtad att, mot erhållande af berörda pension, från tjänsten afgå; den myndighet, som eger afskedet meddela, dock obetaget att låta med afskedet anstå, derest och så länge den pensionsberättigade pröfvas kunna i tjänsten på ett tillfredsställande sätt gagna ifrågavarande anstalter och kan finnas villig att i tjänsten kvarstå;

dels ock att, för beredande af pension från folkskolelärnarnes pensionsinrättning för de vid nämnda kassor anstälde tjänstemän och vaktmästare, det såsom bidrag till folkskolelärnarnes pensionering för närvarande utgående belopp, 356,500 kronor, må höjas till 357,427 kronor eller med 927 kronor.

Slutligen hemställer jag, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

ej mindre att medgifva, att för pensionering af afviden tjenstinnehafvares eller pensionärs enka och barn må tillämpas föreskrifterna i gällande reglemente för lärarnes vid elementarläroverken enka- och pupillkassa, dervid kamreraren anses lika med lektor, kassören med annan ämneslärare samt sekreteraren och vaktmästaren lika med öfningslärare; börande härvid iakttagas, att rättighet att vara delegare i sistnämnda kassa tillkommer hvar och en af nuvarande tjenstinnehafvarne, derest behörig anmälan om delaktighet göres hos direktionen inom tid, som af Eders Kongl. Maj:t bestämmes, och att skyldighet att vara delegare i sistnämnda kassa åligger hvar och en, som framdeles blifver till innehafvare af någon af omförmälda befattningar vid ifrågavarande kassor utnämnd,

än ock att, för beredande af omförmälda pension, det såsom bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m. för närvarande utgående belopp, 68,471 kronor, må höjas till 68,816 kronor eller med 345 kronor.

Hvad departementschefen sålunda hemställt och tillstyrkt täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter, i nåder gilla; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas med den lydelse bilagan *F* vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

A. von Krusenstjerna.